

Křesťanství a ateismus

Spoustu podnětů se zamyslet nad všelijakými otázkami mi dala kniha *Když se rákos chvěje nad hladinou* od Otakara A. Fundy, zejména co se náboženské víry, především tedy křesťanství, týká. Momentálně studuji Fakultu pedagogickou v Plzni obor Matematika/ Informatika. Otázka náboženství pro mě není nové téma, mám spoustu přátel, kteří jsou věřící, někteří více, někteří méně. Funda vystudoval teologii a nadále se věnuje religionistice, napsal mnoho textů o filosofii náboženství. V *Rákosu* popisuje svůj názorový koncept za ateistický. Jak ale zdůrazňuje, jeho tzv. humanitní ateismus „nemá nic a nechce mít nic společného s tím vzorkem českého sekularizovaného primitivního postkomunistického ateismu,

zejména určitých kruhů povrchního, nekultivovaného žurnalistického, společenského a politického bezvěreckého póvlu“, který dle Fundy o hlubokých dimenzích křesťanské víry a antropologie nikdy nic nevěděl a neví, a který z výšin křesťanské tradice nikdy nic nepochopil a není schopen pochopit.⁴⁸

Hned na začátku knížky si můžeme přečíst větu: „*Považuji smrt za přirozený řád života a za konec života po kterém nic není. Umřít je přirozené, a tudíž i rozumné.*“⁴⁹ Pro mne je velice pozoruhodné že člověk, který celý život studuje a pak následně učí teologii, respektive religionistiku a filosofii náboženství, dokáže říci, že po konci života nic není. Jak víme, tak v křesťanství posmrtný život je buď nebe, nebo peklo, a určuje se to podle toho, jak se někdo choval

⁴⁸ Funda: *Když se rákos chvěje nad hladinou*, s. 7.

⁴⁹ Tamtéž, s. 11.

ve svém pozemském životě. U Fundy se dočteme, že po smrti vlastně nic není. Je to zajímavá myšlenka, která je pro spoustu lidí hodně strašidelná či velmi odpudivá. Lidé rádi věří v to, že až umřou, tak po životě ještě něco je – nebe, reinkarnace, ukončení simulace. Dokud někdo neprokáže, co se opravdu děje s lidským vědomím po smrti, jsou to vše jenom domněnky a lidská přání a víra, co tyto teorie drží na živu.

Velmi mne také zaujala Fundova interpretace Markova evangelia: *„Ježíš nejen svým vystoupením provedl radikální reinterpretaci Boha jako Boha lásky – na kterou v určitých svých vrstvách křesťanství navázalo zvěstování o Bohu, který se stal člověkem.“*⁵⁰ Ježíš ale podle Fundy nepřímo, či spíše až bezděky, otevřel cestu k ateismu. Učinil tak asi víc, než sám zamýšlel, než co sám

⁵⁰ Funda: *Když se rákos chvěje nad hladinou*, s. 22.

chtěl. Bože, kde jsi? Nejednáš!? Všemocný bůh není. Avšak právě v tu chvíli, kdy Ježíš vykřikl: „*Bože můj, proč jsi mě opustil*“ – dle Markova podání –, popravčí setník vyznává Ježíše jako toho, který nese boží věc. Ježíš svým voláním na kříži předznamenal, že křesťanství jako jediné z náboženství ústí ze své podstaty nutně do ateismu. Ateismus je z Ježíšova podnětu domyšlené křesťanství! Ateismus – vyostřeně řečeno – začíná Ježíšem na kříži. Funda na základě toho tvrdí: „*Křesťanství je jediné náboženství ze světových náboženství, které otevírá cestu k dekonstrukci svého boha. Křesťanství je jediné náboženství, z jehož myšlenkového dědictví se mohl zrodit ateismus jako legitimní lidská alternativa.*“⁵¹

⁵¹ Funda: *Když se rákos chvěje nad hladinou*, s. 24.

Jak Funda píše, jde o jeho krajní výklad Markova evangelia a spousta teologů by s tímto názorem asi nesouhlasila. Já s tím ale po dlouhé rozvaze souhlasím. Sice nevíme, co Ježíš ve skutečnosti řekl, protože to velmi záleží na interpretaci textu evangelií. Nicméně myšlenka, že křesťanství položilo základní kameny pro ateismus, je z dnešního a historicko-kritického pohledu, alespoň dle mého názoru, plauzibilní. Když se například podíváme do Evropy, ve středověku byla silně křesťanská, ale postupem času, zejména od osvícenství, se to začalo převracet. Lidé dál byli věřící, ale dokázali si pokládat otázky a bavit se kriticky o křesťanství v intelektuálních sférách. Myslím si, že díky rozvoji ateismu dostala věda a racionalita.

Když se podíváme do historie, tak dříve byly velmi vyspělé civilizace v Egyptě, na Blízkém východě a v Asii, ale pak když přišlo křesťanství do Evropy, které

v raném středověku bylo dost drsné, především díky násilné pokřesťanštění. V konečném výsledku to mělo ten efekt, že to Evropu pozvedlo z prachu jednoduché civilizace do nejvíce rozvinuté a racionální části planety. Myslím si, že je to především dáno tím, co říká Funda, totiž že křesťanství jako takové vlastně umožňuje ateismus. Když to přeneseme do dnešního světa, tak na většině území, kde bylo křesťanství, časem vznikaly demokratické a svobodné národy/státy. Celkově lze říci, že tam, kde nebylo křesťanství tak silné, tak tam není tak silná demokracie. Toto je můj pohled na křesťanství a ateismus, ke kterému mě Funda inspiroval, ale zároveň nechci, aby to vyznělo tak, že je křesťanství skvělé náboženství.

Nechci, aby to vyznělo tak, že opovrhují lidmi, kteří věří v náboženství, to určitě ne, rád se s lidmi o jejich víře bavím a zároveň jim oponuji, ale vše

v rámci debaty a pochopení názoru toho druhého. Zároveň se mi však přičí, když jsou lidé schopni si tímto smyšleným příběhem obhajovat různá zvěřstva nebo svoje fanatické názory. Bohužel v dnešní době se najde dost těch, kteří jednájí v „zájmu“ Boha a obhajují si tak své názory a činy. Aktuálně rezonuje názor ohledně možnosti potratů v USA, kde Ústavní nejvyšší soud zrušil ústavní právo na potrat, a tak to nechal na ostatních státech, jak se k tomu postaví.⁵² Každá žena má právo se rozhodnout, jak naloží se svým tělem. Z mé zkušenosti právě většinou ti, kdo jsou proti potratům, bývají i silní věřící a argumentují svojí vírou, a nikoliv pouze racionálními fakty.

⁵² Viz *Amerika je v šoku: Zákaz potratů i po znásilnění. Podobné rozhodnutí soudu Amerika nezažila, říká zpravodaj | Radiožurnál (rozhlas.cz).*

Na závěr bych chtěl říci, že díky Fundově knize jsem přehodnotil svůj někdy až jednoduchý pohled na náboženství jako takové. Už si nemyslím, že křesťanství jako takové je úplně špatné, že je velmi pravděpodobné, že bez křesťanství bychom se nejspíš nikdy nedostali ke svobodě a demokracii a kultuře, kterou teď máme, ale zároveň bychom neměli lpět na něčem, co už je zastaralé a pouze nás to vrací zpět.

Jakub Kovářík